

OD BEZKRÓLEWIA (1382) DO RZĄDÓW JADWIGI I WŁADYSŁAWA JAGIEŁŁY Z DZIEJÓW AWANSU SPOŁECZNEGO SZLACHTY ŁĘCZYCKIEJ W XIV–XV WIEKU

Streszczenie. W niniejszym artykule prześledzono kariery wybranych rodzin szlacheckich, których przedstawiciele zaktywizowali się w okresie bezkrólewia po śmierci Ludwika Węgierskiego (1382). Reprezentowali oni rody Doliwów, Jastrzębców, Junoszków oraz Sulimów. Sytuacja w Królestwie Polskim była napięta, bowiem społeczeństwo polskie podzieliło się na dwa obozy, które forsowały odmienne koncepcje obsady polskiego tronu. Ścierały się ze sobą opcje andegaweńska oraz piastowska. Niejako w centrum tych wydarzeń – ze względu na swoje położenie – znalazły się również ziemie łęczycka i sieradzka. W końcowej fazie konfliktu Siemowit IV zdecydował się zająć Łęczyckie, a napadu na stołeczną Łęczę dokonał oddział dowodzony przez Bartosza z Odolanowa – wojewódzkie miasto zostało spustoszone i spalone. Zaangażowanie miejscowej szlachty w bieżące wydarzenia polityczne przyniosło jej w niedalekiej przyszłości wymierne korzyści, gdyż do tej pory nie odgrywała ona wiodącej roli politycznej. Czas zawieruchy wojennej i skomplikowana w owym czasie sytuacja prawno-polityczna ziemi łęczyckiej doprowadziły ostatecznie do objęcia przez nią urzędów (wielu otrzymało swoje pierwsze godności ziemskie jeszcze za życia Jadwigi) i w konsekwencji przyniosły awans społeczny, z którego czerpały także kolejne pokolenia. Kluczowa w awansie była naturalnie polityka Władysława Jagiełły, który pozyskiwał kolejnych stronników poprzez rozdawanie urzędów. W artykule podjęto również próbę identyfikacji przypuszczalnych stronników Siemowita IV wśród łęczyckiej szlachty, wskazując na Junoszków z Orłowa, którzy wywodzili się z Mazowsza Siemowitów.

Słowa kluczowe: Polska, średniowiecze, bezkrólewie (1382), szlachta łęczycka, urzędy ziemskie, awans społeczny w średniowieczu

Pretekstem do pochylenia się nad sformułowanym w tytule tematem jest uwaga Alicji Szymczakowej, która w artykule poświęconym postawie społeczeństw ziem łęczyckiej i sieradzkiej wobec zabiegów Siemowita IV o koronę polską podkreśliła, że „wydarzenia bezkrólewia wypłynęły z pewnością na aktywizację szlachty osiadłej w Łęczyckiem i Sieradzkim. Na zjeździe w 1384 r. w Krakowie

występują jej przedstawiciele nie piastujący żadnych urzędów, którzy dopiero wchodzą na arenę polityczną, jak Orłowsy, Bielawscy, Oporowscy, (...) Soboccy. Za Władysława Jagiełły właśnie te rodziny doszły do wysokich godności ziemskich”¹. Uwaga cytowanej badaczki stanowi więc znakomitą inspirację do ponownego przyjrzenia się trudnemu czasowi bezkrólewia po śmierci Ludwika Węgierskiego i jego wpływowi na awans społeczny miejscowych *nobiles*. Celem niniejszego przyczynku jest zatem uchwycenie początków działalności wymienionych wyżej rodzin szlacheckich i roli ich przedstawicieli w omawianych wydarzeniach, a także przejawów ich późniejszego awansu społecznego. W tekście podjęta zostanie także próba wskazania na przypuszczalnych stronników Siemowita IV wśród tutejszych feudalów.

Śmierć Ludwika 10/11 września 1382 r. sprawiła, że społeczeństwo polskie podzieliło się na dwa obozy, które forsowały odmienne koncepcje obsady polskiego tronu. Niejako w centrum tych wydarzeń – ze względu na swoje położenie – znalazły się również ziemie łączycka i sieradzka. Jednym z pretendentów do tronu polskiego był książę mazowiecki Siemowit IV, kontrkandydat Andegawenów, który już podczas zjazdu w Radomsku (25–27 listopada 1382) jawił się wielu zgromadzonym jako odpowiedni kandydat do ręki Jadwigi, a tym samym do objęcia tronu, tak przynajmniej przekazał Jan Długosz². W każdym razie, zjazd radomski był swoistą deklaracją dochowania wierności układom z Andegawenami. Żądano jednak, aby przyszła władczyni wraz z mężem na stałe przebywali w Królestwie, co oznaczało w praktyce wykluczenie kandydatury Marii i Zygmunta Luksemburskiego³. Sprawa obsady tronu nieco się przeciągała, toteż 28 marca 1383 r., na zjeździe w Sieradzu, zebrana szlachta domagała się wyboru króla. Arcybiskup gnieźnieński Bodzęta zaproponował Siemowita i tylko interwencja Jana z Tęczyna zapobiegła faktycznej elekcji⁴. Zdaniem Andrzeja

¹ A. SZYMCZAKOWA, *Łęczyckie i Sieradzkie wobec zabiegów Siemowita IV o koronę polską*, „Rocznik Łódzki” 1975, t. 20(23), s. 346.

² J. DŁUGOSZ, *Annales seu Cronicae incliti Regni Poloniae*, ks. 10, Warszawa 1985, s. 104; J. DŁUGOSZ, *Roczniki czyli kroniki sławnego Królestwa Polskiego*, ks. 10, tłum. J. MRUKÓWNA, Warszawa 2009, s. 139; M. PALCZEWSKI, *Walka Siemowita IV o tron Polski (1382–1385)*, „Prace Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie” 1993, z. 1, s. 8.

³ M. ANTONIEWICZ, *De colloquio in Radomsko per regnicolas habito – czyli o wiecu rycerstwa polskiego w Radomsku u zarania wielkiego bezkrólewia*, [w:] *Kultura parlamentarna epoki staropolskiej*, red. A. STROYNOWSKI, Warszawa 2013, s. 98–99.

⁴ *Joannis de Czarnkow Chronicon Polonorum*, wyd. J. SZLACHTOWSKI, [w:] *Monumenta Poloniae Historica*, t. 2, Lwów 1872, s. 735; *Kronika Jana z Czarnkowa*, tłum. J. ŻERBIŁŁO, opracowanie tekstu

Marca już 18 stycznia 1383 r., czyli od czasu wiecu w Pyzdrach, na którym zadeklarowano wierność Marii Andegawenskiej i postulowano niełączenie koron polskiej oraz węgierskiej, osoba Piasta mazowieckiego musiała silnie funkcjonować w świadomości rycerstwa, skoro Sędziwój z Szubina za wszelką cenę chciał pozostać na straży wierności wobec Andegawenów. Dodać wypada również, że w lutym ruszyło na Węgry poselstwo do królowej Elżbiety, informując o „buntach i rozdwojeniu”⁵. Wspomniane wyżej wydarzenia nie zakończyły zmagania o polski tron. W świetle ustaleń poczynionych przez Janusza Bieniaka przed czterdziestoma laty wynika, że książę mazowiecki zajął ziemię łęczycką pod koniec 1384 r.⁶ (działania wojenne toczyły się jego zdaniem między 21 października a 23 listopada), a swoją koncepcję wspomniany badacz wyłożył, opierając się na przerwie w roczkach małopolskich w związku z koronacją Jadwigi (16 października) i braku dalszego śladu źródłowego odnośnie do działalności sądu ziemskiego krakowskiego aż do początków grudnia tego samego roku, co oznaczało prowadzenie działań wojennych⁷. Nie wdając się w szczegóły związane z kwestiami militarnymi, wypada jedynie nadmienić, że główne uderzenie zostało skierowane na Łęczycę, która była ważnym węzłem komunikacyjnym, ponieważ stąd prowadziły szlaki na Kujawy, Małopolskę i południowe Mazowsze. Nieco inna chronologia działań wojennych została zaproponowana przez Marka Plewczyńskiego. Otóż około 10 września wojsko książęce wyruszyło z Brześcia i przypuszczalnie pod Krośniewicami wkroczyło na teren ziemi łęczyckiej, gdzie – jak zasugerował – prawdopodobnie dołączyli do Siemowita jego

i przypisów M.D. KOWALSKI, Kraków 2012, s. 125; J. TĘGOWSKI, *Postawa polityczna arcybiskupa gnieźnieńskiego Bodzanty w czasie bezkrólewia po śmierci Ludwika Węgierskiego*, [w:] *Genealogia. Rola związków rodzinnych i rodowych w życiu publicznym w Polsce średniowiecznej na tle porównawczym*, red. A. RADZIWIŃSKI, J. WRONISZEWSKI, Toruń 1996, s. 136; J. SZYMCZAK, *Sieradz i ziemia sieradzka w życiu królowej Jadwigi*, [w:] *75 lat Sióstr Urszulanek w Sieradzu. Materiały z sesji naukowej. Sieradz, 27 września 1997 r.*, red. J. LEW STAROWICZ, Sieradz 1998, s. 16–17; J. KURTYKA, *Tęczyńscy. Studium z dziejów polskiej elity możnowładczej w średniowieczu*, Kraków 1997 (reprint: 2017), s. 199.

⁵ Joannis de Czarnkow..., s. 732; *Kronika Jana z Czarnkowa*, s. 123; A. MARZEC, *Pod rządami nieobecnego monarchy. Królestwo Polskie w latach 1370–1382*, Kraków 2021, s. 253–255.

⁶ Warto przypomnieć, że w 1383 r. opanował Kujawy brzeskie wraz z głównymi grodami, tj. Brześciem, Kowalem, Kruszwicą i Radziejowem. Wspomniane terytorium znajdowało się w rękach Siemowita przez 15 lat, kiedy to 26 V 1398 r. wystawił dokument potwierdzający Jadwidze i Jagielle odbiór 10 000 kop groszy praskich w zamian za rezygnację z opanowanej ziemi – J. GRABOWSKI, *Poczet książąt i książyn mazowieckich*, Kraków 2019, s. 158–159.

⁷ J. BIENIAK, *Epilog zabiegów Siemowita IV o koronę polską*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Historia IX, Nauki Humanistyczno-Społeczne” 1973, z. 58, s. 84–85.

stronnicy spośród tutejszego społeczeństwa⁸. Napadu na stołeczną Łęczycę dokonał zaś oddział dowodzony przez Bartosza z Odolanowa – wojewódzkie miasto zostało spustoszone i spalone, co wynika z późniejszych informacji źródłowych, tj. dokumentów Jagielly z 1400 i 1406 r.⁹ Cała ziemia łęczycka, stanowiąca najkrótsze połączenie Płocka z środkową i południową Wielkopolską, znalazła się pod panowaniem księcia mazowieckiego, jak można wnosić z późniejszego dokumentu ugody zawartej z Jadwigą 12 grudnia 1385 r.¹⁰ Nie dysponujemy niestety żadnymi nadaniami dla miejscowego rycerstwa ani dokumentami wystawianymi przez Siemowita jako pana nowo opanowanej ziemi (brak tytułatury łęczyckiej), toteż nie możemy umieścić go w panteonie łęczyckich książąt¹¹. Brak źródeł nie pozwala również na imienne określenie jego potencjalnych adherentów, jakkolwiek do tej kwestii powrócimy jeszcze w dalszej części niniejszych rozważań. Starostą łęczyckim z ramienia Siemowita został Krzesław z Kościelnej Wsi (listopad 1384 – 12 grudnia 1385)¹².

Zgodnie z sugestią J. Bieniaka zajęcie ziemi łęczyckiej przez księcia mazowieckiego miało trzy fazy dyplomatyczno-prawne:

- 1) wystąpienie grupy popleczników;
- 2) uznanie go przez wiec ziemski po zwycięskim przebiegu działań zbrojnych;
- 3) tymczasowe potwierdzenie stanu faktycznego w rozejmie z dygnitarzami Królestwa Polskiego.

⁸ M. PLEWCZYŃSKI, *Książę mazowiecki Siemowit IV wobec projektów unii polsko-litewskiej (1384-1385)*, [w:] *Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej tradycje. Studia i szkice*, red. M. WAGNER, J. WOJTASIK, Siedlce 2004, s. 14–15. Dariusz WRÓBEL (*Na pierwszym planie. Moźni i szlachta polska wobec bezkrólewia po śmierci Ludwika Andegawerskiego*, Lublin 2020, s. 409–411) sceptycznie odniósł się do zaproponowanej przez M. Plewczyńskiego rekonstrukcji przebiegu działań wojennych oraz ich chronologii.

⁹ A. SZYMCZAKOWA, *op. cit.*, s. 344.

¹⁰ *Codex diplomaticus Poloniae*, t. 2, cz. 2, wyd. L. RZYSZCZEWSKI, A. MUCZKOWSKI, Warszawa 1852, nr 532.

¹¹ J. GRABOWSKI, *Tytułatura Siemowita IV, księcia mazowieckiego, pretendenta do korony polskiej*, „Archeion” 2011, t. 112, s. 288; *vide*: J. SZYMCZAK, *Łęczyccy Piastowie. Książęta, księżne i książniczki w Łęczycy w XII–XIV wieku*, Płock–Łęczyca 2019.

¹² *Urzędnicy łęczyccy, sieradzcy i wieluńscy XIII–XV wieku. Spisy* (dalej: Urz.II/1), oprac. J. BIENIAK, A. SZYMCZAKOWA, red. A. GĄSIOROWSKI, Wrocław 1985, s. 86; J. BIENIAK, *Kościelna Wieś i jej dziedzice w średniowieczu*, [w:] *Kościelna Wieś na Kujawach. Studium osadnicze*, red. L. KAJZER, Łódź 1994, s. 86. Krzesław był również starostą brzeskim (25 IX 1383 – 30 X 1383) z nominacji księcia mazowieckiego, a następnie sprawował tutejsze urzędy ziemskie, tj. podkomorzego (4 X 1385 – 12 VI 1387) i wojewody brzeskiego (24 VII 1391 – 13 X 1411) – *Urzędnicy kujawscy i dobrzyńscy XII–XV wieku. Spisy* (dalej: Urz. VI/1), oprac. J. BIENIAK, S. SZYBKOWSKI, red. A. GĄSIOROWSKI, Kórnik 2014, s. 134, 57, 72; S. SZYBKOWSKI, *Kujawska szlachta urzędnicza w późnym średniowieczu (1370–1501)*, Gdańsk 2006, s. 151.

Powodzenie działań militarnych poskutkowało rozejmem, który najprawdopodobniej został podpisany 12 grudnia 1384 r. w Krakowie¹³. Dodać wypada, że wspomniany zjazd krakowski jest kluczowy w kontekście podjętej problematyki. Prawdopodobnych uczestników tych rozmów poznać można z dwóch dokumentów wystawionych pod wspomnianą datą, których odbiorcą był arcybiskup gnieźnieński Bodzęta. Pierwszy z tych aktów wystawili sędziowie komisaryczni, wyznaczeni przez Jadwigę do zbadania zarzutów stawianych Bodzędzie przez Wacława z Rosiejowa herbu Oksza, byłego już wówczas burgrabiego krakowskiego. Uznano ostatecznie za nieprawdziwe oskarżenia sformułowane przez niego publicznie i to w obecności królowej, tj. przestępstwa, nieprawości i nieszlacheckie pochodzenie¹⁴. Dostojnik kościelny został więc ze wszystkiego oczyszczony. W formule testacyjnej tego dokumentu – zgodnie z tym, co już sygnalizowano na wstępie – pojawili się przedstawiciele ziemi łęczyckiej, a mianowicie: Włodzimierz, podstoli łęczycki, Dadźbóg z Orłowa i Mikołaj z Borysławic¹⁵. Drugi z dokumentów został wystawiony przez: Sędziwoja z Szubina, wojewodę kaliskiego, Prandotę z Modliszewic herbu Odrowąż, podsędką sandomierskiego i Nawoja z Łękawy herbu Topór. Byli oni poręczycielami Wacława Rosiejowskiego i zadeklarowali, iż zwróci on zamek Opatów wraz z przyległościami do 21 grudnia 1385 r. na ręce Stanisława z Bielaw¹⁶. W ten sposób na karty źródeł pisanych trafili reprezentanci *nobiles*, którzy nie pełnili jeszcze żadnych urzędów w swojej ziemi. Dadźbóg reprezentował ród Junoszków, zaś Mikołaj z Borysławic i Stanisław z Bielaw to przedstawiciele rodu Jastrzębców, a zatem współrodowcy. Pojawienie się łęczyckiej szlachty, w tym wymienionych dopiero co delegatów, wiązało się według J. Bieniaka z tym, iż została wówczas rozstrzygnięta, przynajmniej tymczasowo, kwestia przynależności Łęczyckiego¹⁷. Pogodzone się doraźnie z opanowaniem tej ziemi przez Siemowita IV. Interesująca w tym kontekście jest także uwaga Dariusza Wróbla, który wyraził opinię, że „nieznane

¹³ Nie dysponujemy bezpośrednim aktem tego rozejmu. W literaturze przedmiotu panuje zgodne przypuszczenie dotyczące rokowań pokojowych, które mogły się odbyć w Krakowie przy okazji sprawy oczyszczenia arcybiskupa gnieźnieńskiego Bodzęty.

¹⁴ *Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski* (dalej: KDW), t. 3, wyd. I. ZAKRZEWSKI, Poznań 1879, nr 1825; *vide*: J. NIKODEM, *Jadwiga. Król Polski*, Wrocław 2009, s. 120–121.

¹⁵ *Vide*: R. BUBCZYK, *Charakterystyka współrządów Jadwigi Andegaweńskiej i Władysława II Jagiełły w Polsce*, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska Lublin” 1997/1998, t. 52/53, sectio F, s. 49.

¹⁶ KDW, t. 3, nr 1826.

¹⁷ J. BIENIAK, *op. cit.*, s. 84.

są oczywiście postawy poszczególnych terrigenów łączyckich wobec okupacji tej ziemi przez księcia mazowieckiego, co pokazuje nieoczywisty casus ziemian łączyckich obecnych w Krakowie w 1384 r., ale należy liczyć się z doraźną akceptacją zaistniałego *status quo* przez większą część miejscowej szlachty¹⁸. Cytowany badacz zauważył również, że większość szlachty, zapewne koniunkturalnie, poparła Piastę (ci, którzy nie chcieli zaakceptować nowego pana być może udali się na emigrację do ziemi sieradzkiej i Małopolski) w obliczu omawianego grudniowego rozjemmu. Łęczycanie, których już poznaliśmy, nie zostali nigdy – jak podkreślił – odnotowani w źródłach jako ewidentni stronnicy Siemowita, wykluczając definitywnie z grona potencjalnych stronników mazowieckiego księcia Oporowskich (wbrew A. Szymczakowej i Tomaszowi Pietrasowi) oraz Mikołaja Jastrzębca. Natomiast w sprawie Junoszków z Orłowa D. Wróbel stwierdził jedynie, iż należeli oni do znaczącej familii na ziemskim partykularzu łączyckim¹⁹.

Mając na względzie uwagi zaprezentowane we wstępie oraz cytowane dokumenty wystawione w Krakowie, należy rozpocząć omówienie poszczególnych przedstawicieli szlachty łączyckiej według przynależności rodowej, zgodnie z porządkiem alfabetycznym.

Doliwowie

W kontekście omawianych wydarzeń istotną postacią jest Filip, podkomorzy łączycki²⁰, który wchodził w skład tymczasowego zarządu ziemi łączyckiej, powołanego na zjeździe w Radomsku 2 marca 1384 r.²¹ Trzeba podkreślić, że Doliwowie byli znaczącym rodem, który w swoich rękach skumulował wiele godności ziemskich, choć sam Filip poprzestał na podkomorstwie. Odwołując się do cytatu przywołanego na wstępie niniejszego artykułu, należy w tym miejscu wspomnieć

¹⁸ D. WRÓBEL, *Na pierwszym planie. Moźni i szlachta polska wobec bezkrólewia po śmierci Łudwika Andegaweńskiego*, Lublin 2020, s. 423.

¹⁹ *Ibidem*, s. 424, 419.

²⁰ W spisach urzędników łączyckich (Urz.II/1, s. 60) Filip figuruje jako tutejszy podkomorzy w latach 1349–1379, jakkolwiek sprawowanie tego urzędu przez interesującą nas postać J. BIENIAK (*Wielkopolska, Kujawy, ziemia łączycka i sieradzka wobec problemu zjednoczenia państwowego w latach 1300–1306*, Wodzisław Śląski 2011, s. 96, przyp. 444) określił na lata 1349–1384.

²¹ J. SZUJSKI, *Uchwały zjazdu w Radomsku dnia 2 marca 1384. Przyczynek do dziejów ustawodawstwa polskiego XIV wieku*, „Rozprawy i Sprawozdania z Posiedzeń Wydziału Historyczno-Filozoficznego Akademii Umiejętności”, t. 1, Kraków 1874, s. 171; A. SZYMCZAKOWA, *op. cit.*, s. 340, 342.

o rodzinie Sobockich, którzy byli jedną z gałęzi Doliwów²². Można zatem pokusić się o wyprowadzenie ich wyvodu genealogicznego na podstawie ustaleń i przypuszczeń J. Bieniaka, który poświęcił temu rodowi sporo uwagi. Nie wdając się w nader rozbudowane szczegóły, należy wspomnieć o Chwale (młodszym) z Żychlina (syn Chwała Kluski z Żychlina), który był ojcem wspomnianego wyżej Filipa. Pełnił on urząd podkomorzego (1318), sędziego (1326–1339) i wojewody łęczyckiego (1340–1348)²³. Za synowca Chwałowego uznaje się natomiast w literaturze Jana z Nowogrodu i Soboty, późniejszego wojewodę łęczyckiego (1357–1371/1373)²⁴. Prawdopodobnie ojcem Jana był Polubion, sędzia brzeski (1316)²⁵, który z kolei był bratem stryjecznym lub bratem rodzonym wojewody łęczyckiego Chwała²⁶. Synem wojewody Jana był Filip z Soboty (zm. 1434), komornik ziemski łęczycki (1397)²⁷. Pozostawił on liczne potomstwo, miał bowiem trzech synów i sześć córek. Jednym z jego męskich potomków był Tomasz z Soboty, który został miecznikiem łęczyckim w czasach Władysława Warnieńczyka i uczestniczył w polityce króla, a następnie jego brata Kazimierza Jagiellończyka²⁸. Soboccy utrzymali dosyć wysoką pozycję polityczną przynajmniej do połowy XVI w.²⁹

²² Bratem podkomorzego łęczyckiego Filipa był Tomisław z Mazowsza, kasztelan słoński (1379–1396) i to od jego synów wywodzili się Dobrzelińscy, Pleccy i Słońscy – *vide*: Ł. ĆWIKŁA, *Settlement Studies on Orlów County until the 16th Century. Territorial and Administrative Past, Settlement Landscape and Ownership Relations*, Łódź 2023, s. 74–83 oraz Table 1–3.

²³ Urz.II/1, s. 59, 72, 81.

²⁴ J. BIENIAK, *Doliwowie w XIII wieku (przesłanki późniejszej świetności rodu w Królestwie Polskim ostatnich Piastów)*, [w:] *Cracovia, Polonia, Europa. Studia z dziejów średniowiecza ofiarowane Jerzemu Wyrozumskiemu w sześćdziesiątą piątą rocznicę urodzin i czterdziestelecie pracy naukowej*, red. W. BUKOWSKI, K. OŻÓG, F. SIKORA, S. SZCZUR, Kraków 1995, s. 233; IDEM, *Sobocki Jan (Jan z Nowogrodu i Soboty) h. Doliwa*, [w:] *Polski słownik biograficzny* (dalej: PSB), t. 39, Warszawa–Kraków 2000, s. 549; IDEM, *Elita ziemi dobrzyńskiej w późnym średniowieczu i jej majątki*, [w:] IDEM, *Polskie rycerstwo średniowieczne. Wybór pism*, Kraków 2002, s. 138; *vide*: S.M. ZAJĄCZKOWSKI, *Powiat orłowski do lat siedemdziesiątych XVI wieku. Studia z dziejów osadnictwa, struktury własnościowej i stosunków kościelnych*, Łódź 1996, s. 151.

²⁵ Urz.VI/1, s. 66.

²⁶ J. BIENIAK, *Wielkopolska, Kujawy...*, s. 81.

²⁷ J. BIENIAK, *Sobocki Filip (Filip z Soboty) h. Doliwa (zm. 1434)*, [w:] PSB, t. 39, Warszawa–Kraków, s. 549.

²⁸ T. PIOTROWSKI, *Dostojnicy województwa łęczyckiego za pierwszych Jagiellonów*, Warszawa 1935, s. 59–60; J. BIENIAK, *Sobocki Tomasz (Tomasz z Soboty) h. Doliwa (zm. 1486)*, [w:] PSB, t. 39, Warszawa–Kraków 2000, s. 556; W. FAŁKOWSKI, *Elita władzy w Polsce za panowania Kazimierza Jagiellończyka (1447–1492). Studium aspektów politycznych*, Warszawa 1992, s. 101 oraz Tabela V.

²⁹ Ł. ĆWIKŁA, *op. cit.*, Table 4.

Jastrzębcy

Bielawscy

Rodzina ta wywodziła się z Bielaw w powiecie orłowskim i należała do rodu Jastrzębców o zawołaniu Łazęka³⁰. Stanisław był synem Wojciecha Pustolki z Bielaw. Swoją pierwszy urząd ziemski osiągnął w 1390 r., zostając cześnikiem łączyckim³¹. Stosunkowo szybki awans Stanisława może świadczyć o tym, że cieszył się łaską monarszą, co przełożyło się w późniejszych latach na objęcie przez jego syna Macieja kasztelanii brzezińskiej w 1418 r. Stanisław został ponadto wojewodą łączyckim w następnym roku³². Nie ulega wątpliwości, że cieszył się on zapewne dużym autorytetem wśród lokalnej społeczności, skoro był delegowany na zjazd krakowski w 1384 r. Zdaniem Sobiesława Szybkowskiego nieoczekiwana kariera Stanisława i jego syna Macieja mogły wynikać z faktu, że trzecią małżonką tego pierwszego była Rochna, wdowa po Mikołaju z Kościelca h. Łaska, sędzim brzeskim. Koligacja ta, zdaniem badacza, pozwoliła wejść Stanisławowi do kręgu osób (wojewoda brzeski Maciej z Łabiszyna, stryj Dobrochny, córki Rochny i sędziego Mikołaja, oraz wojewoda inowrocławski Janusz ze Skępego i Kościelca, będący mężem Dobrochny), które były silnie powiązane z Jagiełłą, szczególnie w drugiej połowie lat 20. XV w.³³ Awans Bielawskich jest o tyle spektakularny, że nie sprawowali oni wcześniej żadnych urzędów ziemskich ani nie dzierżyli starostw. Nadal jednak trudno znaleźć twarde dowody źródłowe, które odpowiadałyby na postulat postawiony przez S. Szybkowskiego odnośnie do dalszych badań nad niespodziewanymi karierami Stanisława i Macieja. Poza kwestiami oczywistymi, jak udział w wydarzeniach bezkrólewia i dobra koligacja małżeńska, można pokusić się o próbę poszukania jeszcze innych

³⁰ *Wywody szlachectwa w Polsce XIV–XVII w.*, wyd. W. SEMKOWICZ, „Rocznik Towarzystwa Heraldycznego we Lwowie” 1911–1912, t. 3, nr 19; *vide*: T. PIOTROWSKI, *Rozsiedlenie rodowe szlachty łączyckiej na przełomie XIV i XV wieku*, „Rocznik Oddziału Łódzkiego Polskiego Towarzystwa Historycznego” 1939, t. 3, s. 38–39.

³¹ Urz.II/1, s. 43.

³² *Ibidem*, s. 35, 82.

³³ S. SZYBKOWSKI, *Kujawscy, dobrzyńscy i łączyccy faworyci Władysława Jagiełły*, [w:] *Średniowieczni władcy i ich otoczenie*, red. J. SPERKA, K. KOLLINGER, Rzeszów 2018, s. 209; *IDEM*, *Kościeleczy ze Skępego herbu Ogon i ich protoplaści. Studium z dziejów późnośredniowiecznej rodziny możnowładczej*, Gdańsk 2018, s. 114.

elementów warunkujących awanse, najpierw Stanisława, a następnie Macieja. Zaczniemy jednak od tego ostatniego. Otóż kolejny urząd objął on dopiero po śmierci Władysława Jagiełły, bowiem 25 października 1436 r. został poświadczony jako kasztelan łęczycki³⁴. Warto zauważyć, że we wrześniu tego samego roku był starostą łowickim i według Michała Słomskiego wspomnianą funkcję otrzymał jeszcze za pontyfikatu Wojciecha Jastrzębca (zm. 2 września 1436). Maciej niewątpliwie znał się z dostojnikiem, bowiem dowodnie pojawił się w jego otoczeniu 10 czerwca 1428 r. jako kasztelan brzeziński³⁵. Niewykluczone, że możemy mieć w tym wypadku do czynienia z widocznym przejawem protekcji ze strony możnego współrodowca, co mogło dodatkowo wspomóc awanse Macieja w 1418 r. i w 1436 r., choć ta ostatnia promocja odbyła się po śmierci arcybiskupa Wojciecha. Być może w duchu solidarności rodowej należałoby rozpatrywać także awans Stanisława na urząd wojewody w 1419 r.? Jako najbardziej wpływowa od 1412 r. osoba w gronie Jagiełły (zob. niżej na temat Borysławskich) mógł przecież wydatnie wpłynąć na decyzję monarchy o obsadzie urzędów. Warto odnotować fakt, że Stanisław znajdował się w otoczeniu Władysława Jagiełły 18 grudnia 1410 r., co z kolei prowadzi do przypuszczenia, iż mógł być obecny na zjeździe w Raciążku 10–12 grudnia, w którym uczestniczył król i wielki mistrz Henryk von Plauen. Zaangażował się również w działania wojenne kampanii jesienno-zimowej przełomu 1410 i 1411 r.³⁶

Borysławscy

Mikołaj z Borysławic był przedstawicielem rodu Jastrzębców, którzy wywodzili się z ziemi sandomierskiej, gdzie funkcjonowali jako Łubnicy i Rytwiańscy, zaś

³⁴ Archiwum Główne Akt Dawnych (dalej: AGAD), Księgi ziemskie łęczyckie, ks. 11, k. 110v; vide: A. SZYMCHAKOWA, *Urzędnicy łęczyccy i sieradzcy do połowy XV wieku*, Łódź 1984, s. 43; Urz. II/1, s. 46.

³⁵ M. SŁOMSKI, *Urzędnicy i personel zamku arcybiskupów gnieźnieńskich w Łowiczu (XIV w. – 1531 r.)*, Warszawa 2017, s. 208–209. Należy wskazać, że Wojciech Jastrzębiec i Maciej świadkowali wspólnie na dokumencie z 17 V 1428 r., podnoszącym Ujazd do rangi miasta – R. ROSIN, *Lokacja miasta Ujazdu*, „Rocznik Łódzki” 1964, t. 9(12), Aneks nr 1.

³⁶ S. SZYBKOWSKI, *Otoczenie króla Władysława Jagiełły w końcowym etapie wielkiej wojny (listopad 1410 – styczeń 1411)*, „Miscellanea Historico-Archivistica” 2012, t. 19, s. 55; D. WRÓBEL, *Elity polityczne Królestwa Polskiego wobec problemu krzyżackiego w czasach Władysława Jagiełły*, Lublin 2017, Tabela II/173.

w ziemi łęczyckiej jako Boryslawscy³⁷. Wspomniany Mikołaj na początku lat 80. XV w. wszedł w posiadanie części Boryslawic, co było rezultatem zawarcia małżeństwa z Małgorzatą, pochodzącą zapewne z rodu Ogończyków³⁸. W kontekście poruszanej problematyki, a więc burzliwego okresu bezkrólewia, istotny jest dokument, w którym Jan, dziekan kapituły gnieźnieńskiej, z upoważnienia papieża Marcina V, zatwierdził fundację kaplicy w Boryslawicach i ołtarza w Łęczycy (1426). Fundatorami byli synowie Mikołaja, tj. Marcin, Ścibor oraz Wojciech, którzy chcieli w ten sposób uczcić pamięć ich nieżyjącego ojca Mikołaja. W dokumencie podkreślone zostały zresztą jego zasługi w obronie dóbr arcybiskupich w czasie zamętu po śmierci Ludwika Węgierskiego³⁹. Mikołaj uzyskał awans na urząd podstolego łęczyckiego przed 22 lipca 1393 r., zaś w 1403 r. został już poświadczony jako podkomorzy łęczycki i pozostał na tym urzędzie do swojej śmierci (zm. przed 25 listopada 1410)⁴⁰. Zdaniem Bożeny Czwojdrak pierwszy awans Mikołaja był wynikiem poparcia jego stryja Klemensa, który

³⁷ B. CZWOJDRAK, *Jastrzębce w ziemi krakowskiej i sandomierskiej do połowy XV wieku*, Kraków 2007, s. 112 i n.

³⁸ T. NOWAK, *Własność ziemska w ziemi łęczyckiej w czasach Władysława Jagiełły*, Łódź 2003, s. 30.

³⁹ *Trzydzieści osiem nie drukowanych oryginałów pergaminowych Archiwum Diecezjalnego we Włocławku z pierwszej połowy XV wieku*, wyd. S. LIBROWSKI, Lublin 1988, nr 21; *vide*: T. NOWAK, *Ścibor z Boryslawic, Lubnicy i Rytwian h. Jastrzębiec (zm. 1435), wojewoda łęczycki*, [w:] PSB, t. 50, Warszawa–Kraków 2014–2015, s. 441. Cytowany dokument stanowi również istotny przyczynek do dyskusji nad genealogią omawianej rodziny. W przywołanym wyżej biogramie Ścibora z Boryslawic, T. Nowak wykluczył z grona rodzinnego Boryslawskich postać Filipa, kustosa kurzelowskiego. Brak czwartego syna przy wspomnianej fundacji wydaje się trudny do zrozumienia, bowiem zgodnie z ustaleniami B. CZWOJDRAK (*op. cit.*, s. 144, tablica 12) wiadomo, że zmarł on dopiero ok. 1447 r., a zatem jego absencji nie można tłumaczyć ewentualną śmiercią. Mimo uzyskania doktoratu z prawa kanonicznego Filip nie zrobił oszałamiającej kariery kościelnej, gdyż najwyższą sprawowaną przez niego godnością była wspomniana już kustodia kurzelowska. Filip nie występował również w sprawach majątkowych Boryslawskich i nie odnotowujemy go w księgach ziemskich łęczyckich. Biorąc pod uwagę powyższe względy, wypada stwierdzić, iż nie był on synem podkomorzego Mikołaja i wywodził się z Boryslawic w ziemi sieradzkiej, jak przypuszcza T. NOWAK. Warto również zauważyć, że w 1399 r. został odnotowany w materiale źródłowym jakiś Mikołaj Jastrzębiec, ale z zapiski nie wynika, skąd pochodził. Należy jednak wykluczyć tożsamość omawianych osób, bowiem trudno sobie wyobrazić, aby pisarz ziemski pominął tytułaturę urzędniczą Mikołaja z Boryslawic, który był już przecież podstolim – AGAD, *Księgi ziemskie sieradzkie*, ks. 1, k. 118; *vide*: A. SZYMCAKOWA, *Drobiazgi heraldyczne z Sieradzkiego*, „Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego” Seria nowa 2001, t. 5(26), s. 126. Na temat edukacji Wojciecha (zm. 1431) i Filipa *vide*: A. HORECZY, *Prawnicze doktoraty Polaków w Bolonii w XV wieku*, „Roczniki Historyczne” 2015, t. 81, s. 155–157.

⁴⁰ Urz.II/1, s. 70, 61.

miał wpływy na dworze królewskim⁴¹. Także synowie Mikołaja, tj. Marcin i Ścibor, weszli z czasem do grona urzędników ziemskich łęczyckich. Marcin był kolejno łowczym mniejszym łęczyckim (1411–1412)⁴², kasztelanem brzezińskim (1412–1418) i wojewodą łęczyckim (1425–1428), zaś Ścibor, będący najpierw podstolim łęczyckim (1418–1428), objął po bracie Marcinie tutejszą palację (1428–1435)⁴³. Oczywiście jest, że zarówno awanse Mikołaja oraz jego synów należałoby łączyć z protekcją ze strony Wojciecha Jastrzębca, związanego blisko z królową Jadwigą (był jej kanclerzem w latach 1397–1399), a następnie z Władysławem Jagiełłą, z którym ściśle współpracował⁴⁴. Jerzy Sperka zauważył, iż awans Mikołaja na podstolego zbiegł się w czasie z otrzymaniem przez jego brata Wojciecha scholasterii krakowskiej, co było podwójnym sukcesem tej rodziny. Nie jest również dziełem przypadku, że Marcin został kasztelanem brzezińskim w 1412 r., skoro w marcu i kwietniu tego samego roku jego stryj Wojciech – *mistrz nepotyzmu*, jak określił go wspomniany badacz – został kolejno kanclerzem Królestwa Polskiego i biskupem krakowskim. Marcin został poświadczony na urzędzie kasztelańskim także w kwietniu⁴⁵.

⁴¹ B. CZWOJDRAK, *Opieka czy nepotyzm – Wojciech Jastrzębiec i jego rodzina*, [w:] *Wojciech Jastrzębiec – w służbie monarchii i kościoła*, red. B. CZWOJDRAK, F. KIRYK, J. SPERKA, Katowice 2018, s. 11.

⁴² Według ustaleń Sobiesława SZYBKOWSKIEGO (*Kilka uwag o prozopografii i związkach rodzinnych najbliższych krewnych arcybiskupów gnieźnieńskich Mikołaja Trąby i Wojciecha Jastrzębca*, „Średniowiecze Polskie i Powszechne” 2013, t. 5(9), s. 108–109) Marcin walczył pod Grunwaldem i został najprawdopodobniej pasowany po bitwie, zaś 25 XI 1410 r. otrzymał zapis na Dąbiu w wysokości 200 grzywien. Łowczostwo mniejsze objął po Mikołaju z Oporowa, który z kolei zastąpił Mikołaja Jastrzębca na podkomorstwie łęczyckim.

⁴³ Urz.II/1, s. 52, 35, 71, 83. Marcin był ponadto kasztelanem zawichojskim (1418–1424) – *Urzędnicy małopolscy XII–XV wieku. Spisy* (dalej: Urz.IV/1), oprac. J. KURTYKA, T. NOWAKOWSKI, F. SIKORA, A. SOCHACKA, P.K. WOJCIECHOWSKI, B. WYROZUMSKA, red. A. GĄSIOROWSKI, Wrocław 1990, s. 260. Nieco szerzej na temat Marcina *vide*: Z. NOWAK, *Marcin (Marcisz z Rytwian) h. Jastrzębiec (zm. 1428), wojewoda łęczycki*, [w:] PSB, t. 19, Wrocław 1974, s. 570: gdzie podano, że kasztelanem zawichojskim był w latach 1418–1422.

⁴⁴ S. SZYBKOWSKI, *Kujawscy, dobrzyńscy i łęczyccy...*, s. 210–211; *vide*: G. RUTKOWSKA, *Urzędnicy królowej Jadwigi Andegaweńskiej. Spis*, [w:] *Nihil superfluum esse. Prace z dziejów średniowiecza ofiarowane Profesor Jadwidzie Krzyżaniakowej*, red. J. STRZELCZYK, J. DOBOSZ, Poznań 2000, s. 377.

⁴⁵ J. SPERKA, *Faworyci Władysława Jagiełły*, [w:] *Faworyci i opozycjoniści. Król a elity polityczne w Rzeczypospolitej XV–XVIII wieku*, red. M. MARKIEWICZ, Kraków 2006, s. 47; J. SPERKA, *Wojciech Jastrzębiec – faworyt króla Władysława Jagiełły*, [w:] *Wojciech Jastrzębiec – w służbie monarchii i kościoła*, s. 23; *vide*: G. LICHONCZAK-NUREK, *Wojciech Jastrzębiec i jego rodzina jako przykład kariery w czasach jagiellońskich*, [w:] *Cracovia. Polonia. Europa. Studia z dziejów średniowiecza ofiarowane Jerzemu Wyrozumskiemu w sześćdziesiątą piątą rocznicę urodzin i czterdziestolecie pracy naukowej*, red.

Junoszowie

Orłowscy

Junoszowie, których główna siedziba w ziemi łęczyckiej znajdowała się w powiatowym Orłowie, wywodzili się z Mazowsza, a dokładnie z Życka (obecnie Życk Polski) w ziemi gostynińskiej⁴⁶. Ich najwcześniej poświadczonym antenatem był Dadźbóg, podkomorzy (1343–1345), wojewoda (1349–1363) oraz starosta plocki (1356–1363), który został zamordowany w niejasnych okolicznościach w 1363 r. wraz ze swoim synem Jakubem, podkomorzym plockim (1360–1363)⁴⁷. Z innych synów Dadźboga należy wymienić ponadto Jacka, kanonika plockiego przed 1360 r., następnie scholastyka plockiego (do 2 maja 1376), Gotarda, długoletniego sędziego plockiego (1369–1408), Chwałę, łowczego plockiego (1398), Mikołaja z Dolecka (ziemia rawska) i Dobrej (ziemia łęczycka) oraz Stanisława zwanego Złemięso⁴⁸. Synem podkomorzego Jakuba był Jakusz Lisek, podkoni łęczycki (1394–1397) i kasztelan brzeziński (1397–1411), zaś bratem tego ostatniego znany nam już Dadźbóg, wymieniony w dokumencie z 1384 r. Zmarł on przed 1386 r., pozostawiając wdowę Piechnę, która w 1387 r. procesowała się ze swoim szwagrem Jakuszem Liskiem o sumę 80 grzywien i część dziedzictwa pozostałego po śmierci jego matki oraz młyn. Bracia byli posiadaczami miasta Orłowa⁴⁹. Istnieje duża pokusa zaliczenia

K. BACZKOWSKI, Kraków 1995, s. 334–337; EADEM, *Wojciech herbu Jastrzębiec. Arcybiskup i mąż stanu (ok. 1362–1436)*, Kraków 1996, s. 63, 65.

⁴⁶ Życko, województwo rawskie, powiat gąbiński, parafia w miejscu – *Atlas historyczny Polski. Mazowsze w drugiej połowie XVI wieku*, oprac. A. DUNIN-WĄSOWICZ, I. GIEYSZTOROWA, J. HUMNICKI, W. KALINOWSKI, W. LEWANDOWSKA, K. PACUSKI, W. PAŁUCKI, H. RUTKOWSKI, W. SZANIAWSKA, red. W. PAŁUCKI, cz. 2: *Komentarz, Indeksy*, Warszawa 1973, s. 245.

⁴⁷ *Nowy kodeks dyplomatyczny Mazowsza*, cz. 3: *Dokumenty z lat 1356–1381*, wyd. I. SUŁKOWSKA-KURAŚ, S. KURAŚ, Warszawa 2000, nr 70; *vide*: A. SUPRUNIUK, *Uzupełnienia i uwagi do Nowego kodeksu dyplomatycznego Mazowsza, część III: dokumenty z lat 1356–1381*, „*Studia Źródłoznawcze*” 2002, t. 40, s. 124, dokument 50.

⁴⁸ K. PACUSKI, *Możnowładztwo i rycerstwo ziemi gostynińskiej w XIV i XV wieku*, Warszawa 2009, s. 150–151; A. SUPRUNIUK, *Otoczenie księcia mazowieckiego Siemowita IV (1374–1426). Studium o elicie politycznej Mazowsza na przełomie XIV i XV wieku*, Warszawa 1998, s. 155.

⁴⁹ *Księgi sądowe łęczyckie od 1385 do 1419*, cz. 1, [w:] Teki A. Pawińskiego, t. 3, Warszawa 1897, nr 109, 534–536; *vide*: A. SZYMCZAKOWA, *Nowe urzędy kasztelańskie w Łęczykiem i Sieradzkim (XIV–XV w.)*, „*Acta Universitatis Lodzensis. Folia Historica*” 1981, nr 2, s. 132; T. NOWAK, *Własność ziemska...*, s. 377.

Junoszków do grona prawdopodobnych stronników Siemowita IV, bowiem wymowny jest fakt, że niektórzy z nich robili kariery w jego otoczeniu oraz jego ojca Siemowita III, np. Gotard z Życka oraz jego syn Adam, który znajdował się na dworze książęcym. Związki Junoszków z Mazowszem Siemowitów były niewątpliwie silne⁵⁰. Wracając do sprawy dokumentu Bodzęty z grudnia 1384 r., należy przywołać uwagę D. Wróbla, który zauważył, że dostojnik miał wpływ na listę świadków i w związku z tym w testacji figurowały osoby, które zapewne nie znalazły się tam przypadkowo, a co więcej, nie pogodziły się z zagarnięciem Łęczyckiego przez księcia i stanowiły w Krakowie polityczną emigrację⁵¹. Jeśli podążyc tym tropem, wówczas można zaryzykować przypuszczenie, iż Orłowscy, początkowi zwolennicy kandydatury mazowieckiej, zmienili opcję polityczną, podobnie jak Oporowscy, i przeszli na stronę Andegawenów. Przypomnijmy, że interesujący nas dokument został wystawiony już po zakończeniu walk w ziemi łęczyckiej.

Sulimowie

Oporowscy

Pojawiający się już w naszych rozważaniach Włodzimierz był reprezentantem rodziny Oporowskich, która z czasem uzyskiwała status możnowładczy. Jak doskonale wiadomo, pełnił on urząd podstolego łęczyckiego (1370–1387), a następnie został sędzią łęczyckim (1387–1391)⁵². Ten ostatni urząd – jak podkreślił S. Szybkowski – pozwolił mu na budowę swojego prestiżu wśród lokalnej szlachty⁵³. Według Tomasza Pietrasa był zapewne młodszym synem sędziego ziemskiego łęczyckiego Stefana z Oporowa⁵⁴. Warto zatem

⁵⁰ A. SUPRUNIUK, *Mazowsze Siemowitów (1341–1442). Dzieje polityczne i struktura władzy*, Warszawa 2010, s. 109, 151. Ziemie gostynińska, rawska, plocka, sochaczewska, płońska, zawkrzeńska i wiska przypadły Siemowitowi IV po śmierci jego ojca Siemowita III w 1381 r. – *vide*: J. GRABOWSKI, *Poczet...*, s. 121, 158.

⁵¹ D. WRÓBEL, *Na pierwszym planie...*, s. 418–419.

⁵² Urz.II/1, s. 70, 73.

⁵³ S. SZYBKOWSKI, *Kujawscy, dobrzyńscy i łęczyccy...*, s. 207.

⁵⁴ T. PIETRAS, *Oporowscy herbu Sulima. Kariery rodziny możnowładczej w późnośredniowiecznej Polsce*, Łódź 2013, s. 37.

zauważyć, że wywodził się z rodziny, która w XIV w. liczyła się na łęczyckim partykularzu, a przyjmując wywody genealogiczne Oporowskich, zaproponowane przez wspomnianego badacza, należy stwierdzić, że już w XIII w. ich pozycja była niewątpliwie zauważalna⁵⁵. Włodzimierz, wraz ze swoim bratem Bogusławem, zostali zaliczeni przez T. Pietrasa do stronników Siemowita IV, ale zdaniem historyka dosyć szybko zmienili orientację polityczną⁵⁶. Warto zauważyć, że Włodzimierz był obecny na trzecim zjeździe w Sieradzu w czerwcu 1383 r., kiedy to wspomniany książę został ogłoszony królem⁵⁷. Synem Włodzimierza był Mikołaj, który od 1398 r. związał się z dworem monarszym⁵⁸. Jego działalność dyplomatyczna i majątkowa zostały już szczegółowo nakreślone przez monografistę Oporowskich, toteż wypada ograniczyć się do stwierdzenia, że jego aktywność polityczna oraz zaangażowanie w czasie tzw. wielkiej wojny przyniosły mu wymierne korzyści, gdyż uzyskał nominację na podkomorstwo łęczyckie (na tym urzędzie został poświadczony 3 marca 1411 r.)⁵⁹. W 1418 r. otrzymał od króla starostwo łęczyckie (1418–1420), co niewątpliwie świadczy o tym, że był już w tym czasie jedną z najważniejszych postaci stronnictwa dworskiego w ziemi łęczyckiej⁶⁰. Synowie Mikołaja również zostali obdarowani urzędami przez monarchę. I tak, Stefan z Chodowa i Oporowa został kolejno podczaszym (1419–1430) i stolnikiem (1431–1436) łęczyckim, natomiast Bogusław ze Służewa i Oporowa – pisarzem ziemskim łęczyckim (1426–1438) po rezygnacji swego brata Władysława, który w latach 1426–1439 był podkanclerzym koronnym i sprawował szereg innych godności kościelnych⁶¹. Omawiana rodzina cieszyła się prestiżem także w XVI w.

⁵⁵ T. PIETRAS, *W kwestii pochodzenia Sulimów łęczyckich*, „Rocznik Łódzki” 2008, t. 55, s. 35–39.

⁵⁶ T. PIETRAS, *Oporowscy herbu Sulima...*, s. 35, 38.

⁵⁷ A. SZYMCZAKOWA, *Szlachta prowincjonalna wobec unii polsko-litewskiej*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Historyczne” 2014, t. 141, z. 2, s. 460.

⁵⁸ J. BIENIAK, *Oporowski Mikołaj (właściwie Mikołaj z Oporowa) h. Sulima (ok. 1365–1425)*, [w:] PSB, t. 24, Wrocław 1979, s. 138.

⁵⁹ Urz.II/1, s. 61.

⁶⁰ *Ibidem*, s. 87; T. PIETRAS, *Oporowscy herbu Sulima...*, s. 74.

⁶¹ Urz.II/1, s. 58, 77–78, 56.

Zaangażowanie w bieżące wydarzenia polityczne i zawieruchę wojenną okresu bezkrólewia miały swoje wymierne konsekwencje dla przedstawicieli szlachty łączyckiej i jej kolejnych pokoleń w okresie panowania Władysława Jagiełły oraz jego następców. Najszybciej spośród omawianych rodzin awansowali Włodzimierz z Oporowa oraz Stanisław z Bielaw. Analizowane przykłady jednoznacznie wskazują na postacie pracujące na swój osobisty awans, który miał swoje przełożenie także na kolejne pokolenia rodzin, które reprezentowali. Do takich osób należą niewątpliwie dwaj wymienieni wyżej, a grono to należy poszerzyć o Mikołaja z Borysławic. Jeśli chodzi o Junoszków z Orłowa, to należy podkreślić, że wprawdzie Dadźbóg zmarł przed 1386 r., ale na urząd ziemski awansował jego brat Jakusz Lisek. Również Doliwowie utrzymali wysoką pozycję w średniowieczu i wczesnej epoce nowożytnej. W awansach na urzędy widać wyraźnie, iż Władysław Jagiełło chciał zapewne wynagrodzić zwolenników sukcesji andegaweńskiej (jeszcze za życia Jadwigi odnotowujemy osiem promocji na urzędy w gronie interesujących nas osób), a także pozyskiwać nowych stronników, jeśli ci opowiadali się wcześniej za Siemowitem IV. Dobry przykład takiej polityki personalnej może stanowić Bartosz z Odolanowa, który wprawdzie dokonał zbrojnego napadu na królewską Łęczycę, ale został awansowany na wojewodę poznańskiego (1387–1393)⁶². Również przypadek Krzesława z Kościelnej Wsi doskonale ilustruje to zjawisko. Dotychczasowy stronnik Siemowita IV przeszedł na stronę króla w 1398 r. w związku z wykupem Kujaw brzeskich przez Koronę, wystawiając stosowny akt homagialny 14 listopada tego samego roku i zachowując jednocześnie urząd tamtejszego wojewody⁶³. Jak podkreśliła A. Szymczakowa, król zdawał sobie sprawę, że mimo rezygnacji z walki o tron, książę mazowiecki nadal zachowywał sympatie części rycerstwa i w związku z tym musiał w jakiś sposób przekonać niezdecydowanych do swojej osoby⁶⁴. Władca skorzystał więc z tradycyjnego instrumentu, tj. kreowania swojego stronnictwa poprzez rozdawnictwo urzędów. Niektóre z omawianych rodów, jak Doliwowie i Sulimowie, mieli już solidną pozycję w okresie poprzedzającym omawiane wydarzenia. Faktem jest natomiast, iż oni wraz z Jastrzębcami

⁶² *Urzędnicy wielkopolscy XII–XV wieku. Spisy*, oprac. M. BIELIŃSKA, A. GĄSIOROWSKI, J. ŁOJKO, red. A. GĄSIOROWSKI, Wrocław 1985, s. 156.

⁶³ J. SPERKA, *Osobiste akty hołdownicze panów polskich z okresu panowania Władysława Jagiełły*, [w:] *Spółeczeństwo Polski średniowiecznej. Zbiór studiów*, t. 9, red. S.K. KUCZYŃSKI, Warszawa 2001, s. 228–229.

⁶⁴ A. SZYMCHAKOWA, *Szlachta prowincjonalna wobec...*, s. 461.

z Bielaw i Borysławic oraz Junoszami z Orłowa byli niewątpliwie beneficjentami strategii władcy, stając się znaczącymi rodzinami nie tylko na obszarze województwa łęczyckiego, ale również na scenie ogólnopolskiej.

BIBLIOGRAFIA

Źródła archiwalne

Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie

Księgi ziemskie łęczyckie, ks. 11.

Księgi ziemskie sieradzkie, ks. 1.

Źródła drukowane

Codex diplomaticus Poloniae, t. 2, cz. 2, wyd. L. RZYSZCZEWSKI, A. MUCZKOWSKI, Warszawa 1852.

DŁUGOSZ J., *Annales seu Cronicae incliti Regni Poloniae*, ks. 10, Warszawa 1985.

DŁUGOSZ J., *Roczniki czyli kroniki sławnego Królestwa Polskiego*, ks. 10, tłum. J. MRUKÓWNA, Warszawa 2009.

Joannis de Czarnkow Chronicon Polonorum, wyd. J. SZLACHTOWSKI, [w:] *Monumenta Poloniae Historica*, t. 2, Lwów 1872.

Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski, t. 3, wyd. I. ZAKRZEWSKI, Poznań 1879.

Kronika Jana z Czarnkowa, tłum. J. ŻERBIŁŁO, opracowanie tekstu i przypisów M.D. KOŃCZAK, Kraków 2012.

Księgi sądowe łęczyckie od 1385 do 1419, cz. 1, [w:] *Teki A. Pawińskiego*, t. 3, Warszawa 1897.

Nowy kodeks dyplomatyczny Mazowsza, cz. 3: *Dokumenty z lat 1356–1381*, wyd. I. SUŁKOWSKA-KURAŚ i S. KURAŚ, Warszawa 2000.

SZUJSKI J., *Uchwały zjazdu w Radomsku dnia 2 marca 1384. Przyczynek do dziejów ustawodawstwa polskiego XIV wieku*, „Rozprawy i Sprawozdania z Posiedzeń Wydziału Historyczno-Filozoficznego Akademii Umiejętności”, t. 1, Kraków 1874.

Trzydzieści osiem nie drukowanych oryginałów pergaminowych Archiwum Diecezjalnego we Włocławku z pierwszej połowy XV wieku, wyd. S. LIBROWSKI, Lublin 1988.

Wywody szlachectwa w Polsce XIV–XVII w., wyd. W. SEMKOWICZ, „Rocznik Towarzystwa Heraldycznego we Lwowie” 1911–1912, t. 3.

Opracowania

- Atlas historyczny Polski. Mazowsze w drugiej połowie XVI wieku*, oprac. A. DUNIN-WĄSOWICZ, I. GIEYSZTOROWA, J. HUMNICKI, W. KALINOWSKI, W. LEWANDOWSKA, K. PACUSKI, W. PAŁUCKI, H. RUTKOWSKI, W. SZANIAWSKA, red. W. PAŁUCKI, cz. 2: *Komentarz, Indeksy*, Warszawa 1973.
- ANTONIEWICZ M., *De colloquio in Radomsko per regnicolas habito – czyli o wiecu rycerstwa polskiego w Radomsku u zarania wielkiego bezkrólewia*, [w:] *Kultura parlamentarna epoki staropolskiej*, red. A. STROYNOWSKI, Warszawa 2013, s. 75–102.
- BIENIAK J., *Doliwowie w XIII wieku (przesłanki późniejszej świetności rodu w Królestwie Polskim ostatnich Piastów)*, [w:] *Cracovia, Polonia, Europa. Studia z dziejów średniowiecza ofiarowane Jerzemu Wyrozumskiemu w sześćdziesiątą piątą rocznicę urodzin i czterdziestolecie pracy naukowej*, red. W. BUKOWSKI, K. OŻÓG, F. SIKORA, S. SZCZUR, Kraków 1995, s. 229–244.
- BIENIAK J., *Elita ziemi dobrzyńskiej w późnym średniowieczu i jej majątki*, [w:] IDEM, *Polskie rycerstwo średniowieczne. Wybór pism*, Kraków 2002, s. 131–171.
- BIENIAK J., *Epilog zabiegów Siemowita IV o koronę polską*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Historia IX, Nauki Humanistyczno-Społeczne” 1973, z. 58, s. 71–87.
- BIENIAK J., *Kościelna Wieś i jej dziedzice w średniowieczu*, [w:] *Kościelna Wieś na Kujawach. Studium osadnicze*, red. L. KAJZER, Łódź 1994, s. 41–106.
- BIENIAK J., *Oporowski Mikołaj (właściwie Mikołaj z Oporowa) h. Sulima (ok. 1365–1425)*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. 24, Wrocław 1979, s. 138–139.
- BIENIAK J., *Sobocki Filip (Filip z Soboty) h. Doliwa (zm. 1434)*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. 39, Warszawa–Kraków, s. 549.
- BIENIAK J., *Sobocki Jan (Jan z Nowogrodu i Soboty) h. Doliwa*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. 39, Warszawa–Kraków 2000, s. 549–551.
- BIENIAK J., *Sobocki Tomasz (Tomasz z Soboty) h. Doliwa (zm. 1486)*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. 39, Warszawa–Kraków 2000, s. 555–556.
- BIENIAK J., *Wielkopolska, Kujawy, ziemie łączyska i sieradzka wobec problemu zjednoczenia państwowego w latach 1300–1306*, Wodzisław Śląski 2011.
- BUBCZYK R., *Charakterystyka współrzędów Jadwigi Andegaweńskiej i Władysława II Jagiełły w Polsce*, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska Lublin” 1997/1998, t. 52/53, sectio F, s. 29–51.
- CZWOJDRAK B., *Jastrzębce w ziemi krakowskiej i sandomierskiej do połowy XV wieku*, Kraków 2007.
- CZWOJDRAK B., *Opieka czy nepotyzm – Wojciech Jastrzębiec i jego rodzina*, [w:] *Wojciech Jastrzębiec – w służbie monarchii i kościoła*, red. B. CZWOJDRAK, F. KIRYK, J. SPERKA, Katowice 2018, s. 9–17.
- ĆWIKŁA Ł., *Settlement Studies on Orlów County until the 16th century. Territorial and Administrative Past, Settlement Landscape, and Ownership Relations*, Łódź 2023.

- FAŁKOWSKI W., *Elita władzy w Polsce za panowania Kazimierza Jagiellończyka (1447–1492). Studium aspektów politycznych*, Warszawa 1992.
- GRABOWSKI J., *Poczet książąt i książyn mazowieckich*, Kraków 2019.
- GRABOWSKI J., *Tytułatura Siemowita IV, księcia mazowieckiego, pretendenta do korony polskiej*, „Archeion” 2011, t. 112, s. 281–304.
- HORECZY A., *Prawnicze doktoraty Polaków w Bolonii w XV wieku*, „Roczniki Historyczne” 2015, t. 81, s. 147–185.
- KURTYKA J., *Tęczyńscy. Studium z dziejów polskiej elity możnowładczej w średniowieczu*, Kraków 1997 [reprint: 2017].
- LICHONCZAK-NUREK G., *Wojciech herbu Jastrzębiec. Arcybiskup i mąż stanu (ok. 1362–1436)*, Kraków 1996.
- LICHONCZAK-NUREK G., *Wojciech Jastrzębiec i jego rodzina jako przykład kariery w czasach jagiellońskich*, [w:] *Cracovia. Polonia. Europa. Studia z dziejów średniowiecza ofiarowane Jerzemu Wyrozumskiemu w sześćdziesiątą piątą rocznicę urodzin i czterdziestolecie pracy naukowej*, red. K. BACZKOWSKI, Kraków 1995, s. 329–343.
- MARZEC A., *Pod rządami nieobecnego monarchy. Królestwo Polskie w latach 1370–1382*, Kraków 2021.
- NIKODEM J., *Jadwiga. Król Polski*, Wrocław 2009.
- NOWAK T., *Ścibor z Borysławic, Łubnicy i Rytwian h. Jastrzębiec (zm. 1435), wojewoda łęczycki* [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. 50, Warszawa–Kraków 2014–2015, s. 441–442.
- NOWAK T., *Własność ziemska w ziemi łęczyckiej w czasach Władysława Jagiełły*, Łódź 2003.
- NOWAK Z., *Marcin (Marcisz z Rytwian) h. Jastrzębiec (zm. 1428), wojewoda łęczycki*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. 19, Wrocław 1974, s. 570.
- PACUSKI K., *Możnowładztwo i rycerstwo ziemi gostynińskiej w XIV i XV wieku*, Warszawa 2009.
- PALCZEWSKI M., *Walka Siemowita IV o tron Polski (1382–1385)*, „Prace Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie” 1993, z. 1, s. 7–21.
- PIETRAS T., *Oporowscy herbu Sulima. Kariera rodziny możnowładczej w późnośredniowiecznej Polsce*, Łódź 2013.
- PIETRAS T., *W kwestii pochodzenia Sulimów łęczyckich*, „Rocznik Łódzki” 2008, t. 55, s. 11–40.
- PIOTROWSKI T., *Dostojnicy województwa łęczyckiego za pierwszych Jagiellonów*, Warszawa 1935.
- PIOTROWSKI T., *Rozsiedlenie rodowe szlachty łęczyckiej na przełomie XIV i XV wieku*, „Rocznik Oddziału Łódzkiego Polskiego Towarzystwa Historycznego” 1939, t. 3, s. 17–63.
- PLEWCZYŃSKI M., *Książę mazowiecki Siemowit IV wobec projektów unii polsko-litewskiej (1384–1385)*, [w:] *Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej tradycje. Studia i szkice*, red. M. WAGNER, J. WOJTASIK, Siedlce 2004, s. 11–26.

- ROSIN R., *Lokacja miasta Ujazdu*, „Rocznik Łódzki” 1964, t. 9(12), s. 101–117.
- RUTKOWSKA G., *Urzędnicy królowej Jadwigi Andegaweńskiej. Spis*, [w:] *Nihil superfluum esse. Prace z dziejów średniowiecza ofiarowane Profesor Jadwidze Krzyżaniakowej*, red. J. STRZELCZYK, J. DOBOSZ, Poznań 2000, s. 367–391.
- SŁOMSKI M., *Urzędnicy i personel zamku arcybiskupów gnieźnieńskich w Łowiczu (XIV w. – 1531 r.)*, Warszawa 2017.
- SPERKA J., *Faworyci Władysława Jagiełły*, [w:] *Faworyci i opozycjoniści. Król a elity polityczne w Rzeczypospolitej XV–XVIII wieku*, red. M. MARKIEWICZ, Kraków 2006, s. 41–57.
- SPERKA J., *Osobiste akty hołdownicze panów polskich z okresu panowania Władysława Jagiełły*, [w:] *Spółczesność Polski średniowiecznej. Zbiór studiów*, t. 9, red. S.K. KUCZYŃSKI, Warszawa 2001, s. 221–255.
- SPERKA J., *Wojciech Jastrzębiec – faworyt króla Władysława Jagiełły*, [w:] *Wojciech Jastrzębiec – w służbie monarchii i kościoła*, red. B. CZWOJDRAK, F. KIRYK, J. SPERKA, Katowice 2018, s. 19–37.
- SUPRUNIUK A., *Mazowsze Siemowitów (1341–1442). Dzieje polityczne i struktura władzy*, Warszawa 2010.
- SUPRUNIUK A., *Otoczenie księcia mazowieckiego Siemowita IV (1374–1426). Studium o elicie politycznej Mazowsza na przełomie XIV i XV wieku*, Warszawa 1998.
- SUPRUNIUK A., *Uzupełnienia i uwagi do Nowego kodeksu dyplomatycznego Mazowsza, część III: dokumenty z lat 1356–1381*, „Studia Źródłoznawcze” 2002, t. 40, s. 107–165.
- SZYBKOWSKI S., *Kilka uwag o prozopografii i związkach rodzinnych najbliższych krewnych arcybiskupów gnieźnieńskich Mikołaja Trąby i Wojciecha Jastrzębca*, „Średniowiecze Polskie i Powszechne” 2013, t. 5(9), s. 106–132.
- SZYBKOWSKI S., *Kościelcy ze Skępego herbu Ogon i ich protoplaści. Studium z dziejów późnośredniowiecznej rodziny możnowładczej*, Gdańsk 2018.
- SZYBKOWSKI S., *Kujawscy, dobrzyńscy i łączycy faworyci Władysława Jagiełły*, [w:] *Średniowieczni władcy i ich otoczenie*, red. J. SPERKA, K. KOLLINGER, Rzeszów 2018, s. 201–240.
- SZYBKOWSKI S., *Kujawska szlachta urzędnicza w późnym średniowieczu (1370–1501)*, Gdańsk 2006.
- SZYBKOWSKI S., *Otoczenie króla Władysława Jagiełły w końcowym etapie wielkiej wojny (listopad 1410 – styczeń 1411)*, „Miscellanea Historico-Archivistica” 2012, t. 19, s. 43–68.
- SZYMCZAK J., *Łęczycy Piastowie. Książęta, księżne i księżniczki w Łęczycy w XII–XIV wieku*, Płock–Łęczycza 2019.
- SZYMCZAK J., *Sieradz i ziemia sieradzka w życiu królowej Jadwigi*, [w:] *75 lat Sióstr Urszulanek w Sieradzu. Materiały z sesji naukowej. Sieradz, 27 września 1997 r.*, red. J. LEW STAROWICZ, Sieradz 1998, s. 16–21.
- SZYMCZAKOWA A., *Drobiazgi heraldyczne z Sieradzkiego*, „Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego” Seria nowa 2001, t. 5(26), s. 125–131.

- SZYMCZAKOWA A., *Nowe urzędy kasztelańskie w Łęczyckiem i Sieradzkim (XIV–XV w.)*, „Acta Universitatis Lodzensis. Folia Historica” 1981, nr 2, s. 129–151.
- SZYMCZAKOWA A., *Szlachta prowincjonalna wobec unii polsko-litewskiej*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Historyczne” 2014, t. 141, z. 2, s. 459–480.
- SZYMCZAKOWA A., *Urzędnicy łęczyccy i sieradzcy do połowy XV wieku*, Łódź 1984.
- TĘGOWSKI J., *Postawa polityczna arcybiskupa gnieźnieńskiego Bodzanty w czasie bezkrólewia po śmierci Ludwika Węgierskiego*, [w:] *Genealogia. Rola związków rodzinnych i rodowych w życiu publicznym w Polsce średniowiecznej na tle porównawczym*, red. A. RADZIWIŃSKI, J. WRONISZEWSKI, Toruń 1996, s. 131–151.
- Urzędnicy kujawscy i dobrzyńscy XII–XV wieku. Spisy*, oprac. J. BIENIAK, S. SZYBKOWSKI, red. A. GĄSIOROWSKI, Kórnik 2014.
- Urzędnicy łęczyccy, sieradzcy i wieluńscy XIII–XV wieku. Spisy*, oprac. J. BIENIAK, A. SZYMCZAKOWA, red. A. GĄSIOROWSKI, Wrocław 1985.
- Urzędnicy małopolscy XII–XV wieku. Spisy*, oprac. J. KURTYKA, T. NOWAKOWSKI, F. SIKORA, A. SOCHACKA, P.K. WOJCIECHOWSKI, B. WYROZUMSKA, red. A. GĄSIOROWSKI, Wrocław 1990.
- Urzędnicy wielkopolscy XII–XV wieku. Spisy*, oprac. M. BIELIŃSKA, A. GĄSIOROWSKI, J. ŁOJKO, red. A. GĄSIOROWSKI, Wrocław 1985.
- WRÓBEL D., *Elity polityczne Królestwa Polskiego wobec problemu krzyżackiego w czasach Władysława Jagiełły*, Lublin 2017.
- WRÓBEL D., *Na pierwszym planie. Moźni i szlachta polska wobec bezkrólewia po śmierci Ludwika Andegaweńskiego*, Lublin 2020.
- ZAJĄCZKOWSKI S.M., *Powiat orłowski do lat siedemdziesiątych XVI wieku. Studia z dziejów osadnictwa, struktury własnościowej i stosunków kościelnych*, Łódź 1996.

ANEKS 1

Awanse szlachty łęczyckiej na urzędy ziemskie w czasach Władysława Jagiełły*

Osoba	Herb	Rok	Data dzienna	Urząd
Włodzimierz z Oporowa	Sulima	1387	6 VIII	sędzia łęczycki
Stanisław z Bielaw	Łazęka (Jastrzębiec)	1390	11 X	cześnik łęczycki
Mikołaj z Oporowa	Sulima	1391	7 I	podkoni łęczycki
Mikołaj z Borysławic	Jastrzębiec	1393	22 VII	podstoli łęczycki
Mikołaj z Oporowa	Sulima	1394	30 VI	łowczy mniejszy łęczycki
Jakusz Lisek z Orłowa	Junosza	1394	8 XII	podkoni łęczycki
Jakusz Lisek z Orłowa	Junosza	1397	1 III	kasztelan brzeziński
Filip z Soboty	Doliwa	1397	26 VI	komornik łęczycki
Mikołaj z Borysławic	Jastrzębiec	1403	18 XII	podkomorzy łęczycki
Mikołaj z Oporowa	Sulima	1411	3 III	podkomorzy łęczycki
Marcin z Borysławic	Jastrzębiec	1411	21 IV	łowczy mniejszy łęczycki
Marcin z Borysławic	Jastrzębiec	1412	12 IV	kasztelan brzeziński
Ścibor z Borysławic	Jastrzębiec	1418	4 I	podstoli łęczycki
Maciej z Bielaw	Łazęka (Jastrzębiec)	1418	17 IV	kasztelan brzeziński
Marcin z Borysławic	Jastrzębiec	1418	2 IX	kasztelan zawichojski
Stanisław z Bielaw	Łazęka (Jastrzębiec)	1419	7 III	wojewoda łęczycki
Stefan z Chodowa i Oporowa	Sulima	1419	7 III	podczaszy łęczycki
Mikołaj z Oporowa	Sulima	1419	15 VII	wojewoda łęczycki
Marcin z Borysławic	Jastrzębiec	1425	17 IV	wojewoda łęczycki
Władysław z Oporowa	Sulima	1425	8 V	pisarz ziemski łęczycki
Bogusław ze Służewa i Oporowa	Sulima	1426	19 III	pisarz ziemski łęczycki
Ścibor z Borysławic	Jastrzębiec	1428	31 VII	wojewoda łęczycki
Stefan z Chodowa i Oporowa	Sulima	1431	24 XI	stolnik łęczycki

Opracowanie własne, na podstawie: Urz.II/1, *passim*; Urz.IV/1, s. 260.

* W tabeli zestawiono tylko te osoby, które sięgnęły po urzędy w czasach panowania Władysława Jagiełły, a o których jest mowa w artykule. Data dzienna odnosi się do pierwszej poświadczonej informacji o pełnieniu danej godności.

Łukasz Ćwikła

**FROM THE INTERREGNUM (1382) TO THE RULE OF JADWIGA
AND WŁADYSŁAW JAGIEŁŁO. FROM THE HISTORY OF THE SOCIAL
ADVANCEMENT OF THE ŁĘCZYCA NOBILITY
IN THE 14TH AND 15TH CENTURIES**

Summary. This article traces the careers of selected noble families whose representatives became active during the interregnum after the death of Louis of Hungary (1382). They represented the Doliwa, Jastrzębiec, Junosza and Sulima families. The situation in the Kingdom of Poland was tense, because Polish society was divided into two camps that pushed for different concepts of taking the Polish throne. The Angevin and Piast options clashed. Due to their location, the lands of Łęczyca and Sieradz were also at the center of these events. In the final phase of the conflict, Siemowit IV decided to take over Łęczyca, and the capital Łęczyca was attacked by a unit commanded by Bartosz from Odolanów – the capital city was devastated and burned. The involvement of the local nobility in current political events brought them tangible benefits soon, because so far they had not played a leading political role. The fortunes of war and the complicated legal and political situation of the Łęczyca region at that time ultimately led to them taking up offices (many received their first offices during Jadwiga's lifetime) and, as a consequence, brought social advancement, from which subsequent generations also benefited. The key to the promotion was, of course, the policy of Władysław Jagiełło, who gained new supporters by handing out offices. The article also attempts to identify Siemowit IV's probable supporters among the Łęczyca nobility, pointing to the Junosza family from Orłów, who came from Masovia, where Siemowit III and Siemowit IV ruled.

Keywords: Poland, Middle Ages, interregnum (1382), Łęczyca nobility, land offices, social advancement in the Middle Ages